

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 19.2.2008
KOM(2008) 2 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE

**rozpočtovému orgánu o zárukách krytých souhrnným rozpočtem
Stav ke dni 30. června 2007**

{SEK(2008) 18}

OBSAH

1.	Úvod a druhy krytých operací.....	4
2.	Nové právní základy	4
3.	Události, ke kterým došlo od zprávy ze dne 31. prosince 2006.....	5
4.	Informace o rizicích zahrnutých do rozpočtu.....	5
4.1.	Definice rizika.....	5
4.2.	Rizika související s členskými státy.....	6
4.3.	Rizika související se třetími zeměmi.....	7
4.4.	Globální riziko kryté rozpočtem	8
4.5.	Vývoj rizika.....	8
5.	Neprovedené platby, aktivace rozpočtových záruk a nedoplatky	9
5.1.	Platby z peněžních zdrojů	9
5.2.	Platby z rozpočtu.....	9
5.3.	Aktivace Záručního fondu pro vnější vztahy	10
6.	Záruční fond pro vnější vztahy	10
6.1.	Uhrazené pohledávky.....	10
6.2.	Majetek.....	10
6.3.	Cílová částka	10
7.	Hodnocení rizik: hospodářská a finanční situace třetích zemí, které čerpají prostředky z nejvýznamnějších úvěrových operací EU	10
7.1.	Úvod.....	10
7.2.	Turecko	11
7.3.	Brazílie	11
7.4.	Egypt.....	11
7.5.	Jihoafrická republika.....	11
7.6.	Maroko	12
7.7.	Tunisko.....	12
7.8.	Libanon	13
7.9.	Ukrajina.....	13
7.10.1	Srbsko.....	13

7.10.2	Černá Hora	13
7.11.	Jordánsko	14

1. ÚVOD A DRUHY KRYTÝCH OPERACÍ

Tato zpráva se předkládá v souladu s článkem 130 finančního nařízení, podle kterého podává Komise *Evropskému parlamentu a Radě dvakrát ročně zprávu o rozpočtových zárukách a jim odpovídajících rizicích*¹. Doplnuje ji pracovní dokument útvarů Komise se souborem podrobných tabulek a vysvětlivek (dále jen „příloha“)².

Rizika krytá rozpočtem Evropské unie (dále jen „rozpočet“) jsou odvozena od různých půjček a záruk, které je možné rozdělit do dvou kategorií: půjčky, které Evropská společnost poskytuje s makroekonomickými cíli, tzn. půjčky pro makrofinanční pomoc (dále jen „MFA“) třetím zemím, a půjčky s mikroekonomickými cíli (půjčky Euratomu a především úvěry Evropské investiční banky (dále jen „EIB“) poskytnuté mimo Společenství³). Od roku 1994 tyto operace kryje Záruční fond pro vnější vztahy (dále jen „fond“)⁴, který byl zřízen mimo jiné k omezení dopadu na rozpočet, který vyvolávají požadavky na čerpání záruk daných rozpočtem za úvěrové operace ve třetích zemích. Pokud nejsou ve fondu dostatečné zdroje, budou použity prostředky z rozpočtu.

Nařízení Rady, kterým byl fond zřízen (dále jen „nařízení o fondu“⁵) a které bylo přijato v roce 1994, bylo poprvé změněno v roce 1999. Po druhé změně nařízení Rady, kterou Rada přijala v roce 2004, je krytí z fondu odebráno v případě, že se třetí země stanou členskými státy. Rozpočet přímo kryje půjčky nebo zaručené úvěry členskými státy.

2. NOVÉ PRÁVNÍ ZÁKLADY

V rámci rozhodnutí Rady z roku 2006⁶ o obnovení záruky Společenství na ztráty EIB z úvěrů a úvěrových záruk na projekty mimo Společenství (mandát EIB pro poskytování úvěrů třetím zemím na období 2007–2013, dále jen „nový obecný mandát“) podepsaly Komise a EIB v srpnu 2007⁷ dohodu o záruce a dohodu o vymáhání nároků. Tyto dohody určují podrobná ustanovení a postupy týkající se záruky Společenství a zpětného získání částek na základě žádosti o čerpání záruky. Dohoda o záruce se vztahuje na finanční operace EIB podepsané po 17. dubnu 2007, kdy Rada guvernérů EIB schválila nový obecný mandát.

V první polovině roku 2007 nebyla vydána žádná nová rozhodnutí o úvěrech MFA nebo úvěrech Euratomu.

¹ KOM(2007)454 a SEK(2007)1050 tvoří předchozí zprávu o zárukách krytých rozpočtem ke dni 31. prosince 2006.

² SEK(2007)[...].

³ Údaje o mandátech EIB uvádí tabulka A1 a odkazy na právní základy tabulka A4 přílohy.

⁴ Poslední zpráva o fondu viz KOM(2006)695 „Souhrnná zpráva o činnosti Záručního fondu“ a k ní přiložený pracovní dokument útvarů Komise (SEK(2006)1460).

⁵ Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2728/94 ze dne 31. října 1994, kterým se zřizuje Záruční fond pro vnější vztahy, Úř. věst. L 293, 12.11.1994, s. 1, ve znění nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1149/1999 ze dne 25. května 1999, Úř. věst. L 139, 2.6.1999, s. 1, nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2273/2004 ze dne 22. prosince 2004, Úř. věst. L 396, 31.12.2004, s. 28 a nařízení Rady (ES, Euratom) č. 89/2007 ze dne 30. ledna 2007, Úř. věst. L 22, 31.1.2007, s. 1.

⁶ Rozhodnutí Rady (ES) č. 1016/2006 ze dne 19. prosince 2006, Úř. věst. L 414, 30.12.2006, s. 95.

⁷ C/2007/3592.

3. UDÁLOSTI, KE KTERÝM DOŠLO OD ZPRÁVY ZE DNE 31. PROSINCE 2006

V rámci úvěrů MFA nebyly v první polovině roku 2007 vyplaceny žádné částky.

Pokud jde o úvěry Euratomu, v březnu 2007 proběhla výplata první tranše ve výši 39 milionů EUR na financování přísnějších bezpečnostních opatření bloku 2 jaderné elektrárny Chmelnickij a bloku 4 jaderné elektrárny Rovno (K2R4) na Ukrajině v rámci smlouvy o úvěru z roku 2004 (smlouva o úvěru ve výši ekvivalentu 83 milionů USD v EUR).

V první polovině roku 2007 vykonávala EIB své činnosti v rámci obecného mandátu, o němž bylo rozhodnuto ve finančním rámci na období 2000–2006 (dále jen „současný obecný mandát“). Kromě toho dne 28. června 2007 EIB podepsala v souladu s rozhodnutím Rady č. 2005/48 ze dne 22. prosince 2004 o poskytnutí záruky Společenství na případné ztráty Evropské investiční banky z úvěrů na některé druhy projektů v Rusku, Ukrajině, Moldavské republice a Bělorusku (dále jen „mandát pro Rusko, Ukrajinu, Moldavskou republiku a Bělorusko“) první smlouvu o úvěru ve výši 30 milionů EUR s Moldavskou republikou.

Jak bylo uvedeno v oddíle 2 výše, vztahuje se nová dohoda o záruce uzavřená s EIB na finanční operace podepsané po 17. dubnu 2007. Ke dni 30. června 2007 však EIB nepodepsala v rámci nového obecného mandátu žádné operace.

4. INFORMACE O RIZICÍCH ZAHRNUTÝCH DO ROZPOČTU

4.1. Definice rizika

Rizika, která rozpočet nese, jsou odvozena z nesplacené částky jistiny a úroku ze zajištěných operací.

Fond pokryje nesplacené operace, pokud souvisejí se třetími zeměmi (70 % celkové výše zajištěných nesplacených částek ke dni 30. června 2007). Pokud budou zahrnovat účast členských států, kryje operace přímo rozpočet (půjčky na projekty nebo ve prospěch projektů v členských státech připadá zbývajících 30 % celkové výše nesplacených částek). Velká část zaručených půjček spojených s členskými státy je výsledkem nedávných kol rozšíření. Podle čl. 1 odst. 3 nařízení o fondu, jakmile se země stane členským státem, přechází riziko z půjček z fondu na rozpočet.

Pro účely této zprávy se pro ocenění rizik, která nese rozpočet (přímo nebo nepřímo prostřednictvím fondu), používají dvě metody:

- metoda výpočtu celkové částky nesplacené jistiny z dotčených operací k danému datu včetně naběhlých úroků. Tato metodika udává úroveň rizika, které rozpočet k danému datu kryje;
- rozpočtový přístup definovaný jako „roční riziko, které nese rozpočet“, vychází z výpočtu maximální částky, kterou by Společenství muselo ve finančním roce zaplatit za předpokladu, že by veškeré zaručené půjčky nebyly spláceny⁸.

⁸ Pro účely tohoto výpočtu se předpokládá, že nesplácené půjčky nejsou zrychlovány, tzn. jsou uvažovány pouze splatné částky (viz rovněž oddíl 1 přílohy).

Tabulka 1: Celkové nesplacené částky kryté ke dni 30. června 2007 (v milionech EUR)

	Nesplacená jistina	Naběhlý úrok	Celkem	%
<u>Členské státy*</u>				
MFA	309	2	311	2 %
Euratom	436	5	441	3 %
EIB	4 224	38	4 262	26 %
<u>Mezisoučet za členské státy*</u>	4 969	46	5 014	30 %
<u>Třetí země</u>				
MFA	568	7	575	3 %
Euratom	39	0	39	0 %
EIB	10 901	116	11 018	66 %
<u>Mezisoučet za třetí země</u>	11 508	124	11 632	70 %
Celkem	16 477	170	16 647	100 %
* Tato rizika kryje přímo rozpočet a je do nich zahrnuto Bulharsko a Rumunsko, vzhledem k jejich přistoupení k EU dne 1. ledna 2007.				

Tabulky A1, A2, A3 a A4 v příloze uvádějí podrobnější informace o těchto nesplacených částkách, zejména z hlediska stropu, vyplacených částek nebo míry zajištění.

4.2. Rizika související s členskými státy

Současná rizika členských států vyplývají z půjček poskytnutých před přistoupením.

Ve druhé polovině roku 2007 ponese rozpočet riziko související s členskými státy ve výši 398 milionů EUR včetně Bulharska a Rumunska, protože tyto státy se dne 1. ledna 2007 připojily k Unii. Tabulka 2 ukazuje, že tyto dva státy zauímají z hlediska výše nesplacených částek první a druhé místo.

Tabulka 2: Pořadí členských států podle maximálního rizika neseného rozpočtem ve druhé polovině roku 2007 (v milionech EUR)

Pořadí	Země	2. polovina roku 2007	%
1	Rumunsko	119,7	30,1 %
2	Bulharsko	90,4	22,7 %
3	Polsko	48,7	12,2 %
4	Česká republika	45,7	11,5 %
5	Slovensko	35,1	8,8 %
6	Maďarsko	19,7	5,0 %
7	Slovinsko	19,6	4,9 %
8	Kypr	7,8	2,0 %
9	Lotyšsko	4,7	1,2 %
10	Litva	3,6	0,9 %
11	Estonsko	2,4	0,6 %
12	Malta	0,5	0,1 %
	Celkem	398,0	100,0 %

Rizika členských států, se lhůtami splatnosti končícími v roce 2031, se týkají všech členských států, které se účastnily posledních dvou rozšíření.

4.3. Rizika související se třetími zeměmi

Ve druhé polovině roku 2007 ponese fond maximální riziko související se třetími zeměmi ve výši 714 milionů EUR. Prvních deset zemí podle jejich celkové výše nesplacených částek uvádí výčet níže. Případá na ně 82 % rizika, které fond nese ve druhé polovině roku 2007. Hospodářská situace těchto zemí je analyzována a hodnocena v oddílu 7 níže.

Tabulka 3: Pořadí 10 nejdůležitějších třetích zemí podle maximálního rizika, které nese rozpočet ve druhé polovině roku 2007 (v milionech EUR)

Pořadí	Země	2. polovina roku 2007	% celkového maximálního rizika
1	Turecko	100,9	14,1 %
2	Brazílie	82,7	11,6 %
3	Egypt	75,2	10,5 %
4	Jihoafrická republika	69,0	9,7 %
5	Maroko	61,0	8,5 %
6	Tunisko	58,5	8,2 %
7	Libanon	54,2	7,6 %
8	Ukrajina	36,6	5,1 %
9	Srbsko a Černá Hora ⁹	24,5	3,4 %
10	Jordánsko	21,8	3,1 %
10 zemí celkem		584,3	81,8 %

Fond kryje zaručené půjčky 40 zemí a 2 regionálních subjektů se lhůtami splatnosti končícími v roce 2037. Podrobné údaje podle zemí uvádí tabulka A2 přílohy.

4.4. Globální riziko kryté rozpočtem

Ve druhé polovině roku 2007 bude rozpočet kryt celkovou částkou 1 112 milionů EUR, která představuje částky splatné během tohoto období, z nichž 36 % připadá na členské státy (viz tabulka A2 v příloze).

4.5. Vývoj rizika

Riziko ve vztahu k členským státům by v budoucnosti mělo klesat s tím, jak budou půjčky členským státům v rámci zaručených půjček Euratomu, MFA nebo EIB hrazeny (viz graf A1 v oddíle 1.3 přílohy).

⁹ Nyní Srbská republika a Republika Černá Hora.

Půjčky MFA třetím zemím podléhají jednotlivým rozhodnutím Rady. Dne 20. srpna 2007 byl přijat návrh Komise na poskytnutí půjčky MFA ve výši 50 milionů EUR a grantu ve výši 30 milionů EUR Libanonu, který byl postoupen Evropskému parlamentu ke konzultaci a Radě k rozhodnutí.

Půjčky Euratomu členským státům nebo určitým způsobilým nečlenským zemím (Ruská federace, Arménie, Ukrajina) mají strop ve výši 4 miliard EUR, z něhož bylo zhruba 85 % již využito. Zbývající část představuje přibližně 600 milionů EUR. V rámci stávající smlouvy o úvěru z roku 2004 pro K2R4 na Ukrajině (smlouva o úvěru ve výši ekvivalentu 83 milionů USD v EUR) mohou být v roce 2008 vyplaceny dvě další tranše (viz oddíl 3 výše).

Podle stávajících mandátů EIB, které předcházejí novému obecnému mandátu, zbývá v rámci podepsaných úvěrů vyplatit částku ve výši 8 067 milionů EUR. Tato částka bude z největší části spojena se současným obecným mandátem¹⁰. Na konci července podepsala EIB v rámci svého mandátu pro Rusko, Ukrajinu, Moldavskou republiku a Bělorusko smlouvu o úvěru ve výši 200 milionů EUR s Ukrajinou. Tento mandát a současný obecný mandát vypršely dne 31. července 2007¹¹.

Nejdůležitější položkou, která v budoucnosti ovlivní riziko pro rozpočet, je nedávná záruka Společenství poskytnutá EIB v rámci nového obecného mandátu. Záruka Společenství je omezena na 65 % souhrnné částky vyplacených úvěrů a záruk poskytnutých v rámci finančních operací EIB po odečtení všech uhrazených částek a přičtení všech souvisejících částek, s maximálním stropem ve výši 27 800 milionů EUR¹².

V oddíle 1.3 přílohy ukazuje graf A2 simulace určitých scénářů výplat v rámci mandátů předcházejících novému obecnému mandátu i v rámci nového obecného mandátu, jelikož tyto výplaty mají výrazný dopad na vytváření rezerv fondu.

5. NEPROVEDENÉ PLATBY, AKTIVACE ROZPOČTOVÝCH ZÁRUK A NEDOPLATKY

5.1. Platby z peněžních zdrojů

Komise používá vlastní hotovostní prostředky, aby předešla zpožděním a souvisejícím nákladům na obsluhu svých výpůjčních operací v případě, že je dlužník se splácením Komisi v prodlení¹³.

5.2. Platby z rozpočtu

Z článku rozpočtu 01 04 01 „Záruky Společenství za úvěrové operace“ nebyly požadovány žádné prostředky, protože v první polovině roku 2007 nebyla zaznamenána žádná neuhrazená platba.

¹⁰ Viz oddíl 1.3 přílohy.

¹¹ Příští zpráva (stav ke dni 31. prosince 2007) se zaměří na situaci s podrobnými údaji k datu vypršení platnosti.

¹² Rozdělen na základní strop v pevné maximální výši 25 800 milionů EUR a doplňkový mandát ve výši 2 000 milionů EUR.

¹³ Viz článek 12 nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 ze dne 22. května 2000, ve znění pozdějších předpisů, kterým se provádí rozhodnutí 94/728/ES, Euratom, o systému vlastních zdrojů Společenství.

5.3. Aktivace Záručního fondu pro vnější vztahy

Pokud je příjemce (třetí země) půjčky poskytnuté nebo zaručené Společenstvím v prodlení se splácením, je možné krýt neprovedenou platbu z prostředků Záručního fondu, a to do tří měsíců ode dne splatnosti této platby.¹⁴

Během druhé poloviny roku 2007 nebyl fond k takovéto úhradě vyzván.

Celkové nedoplatky ke dni 30. června 2007, tj. sankční úroky Argentinské republiky, činí 1 718 493,12 USD; z toho částku 1 448 433,44 USD (ekvivalent 1 072 516,43 EUR) musí fond ještě vymáhat. Protože fond nebyl vyzván k pokrytí zbývajících rozdílů, je tato částka splatná ve prospěch EIB. Komise a EIB při několika příležitostech připomínaly argentinským orgánům, že před zahájením nových úvěrových operací EIB ve prospěch této země je nezbytné tyto nedoplatky v plné výši uhradit. Diskuse na toto téma budou pokračovat na příštím setkání v rámci makroekonomického dialogu EU a Argentiny.

6. ZÁRUČNÍ FOND PRO VNĚJŠÍ VZTAHY¹⁵

6.1. Uhrazené pohledávky

V první polovině roku 2007 nebyly uhrazeny žádné pohledávky.

6.2. Majetek

K 30. červnu 2007 činila čistá aktiva fondu 1 119 961 441,29 EUR.

6.3. Cílová částka

Fond musí dosáhnout přiměřené úrovně (cílové částky) stanovené jako 9 % celkových nezaplacených kapitálových závazků vyplývajících z každé operace plus naběhlé úroky. Poměr mezi zdroji fondu (1 119 961 441,29 EUR) a nezaplacenými kapitálovými závazky (11 632 230 697,97 EUR) ve smyslu nařízení o fondu činil 9,6 %.

Na konci roku 2006 byly zdroje fondu již vyšší než cílová částka. Podle nových pravidel pro vytváření rezerv, která Rada přijala dne 30. ledna 2007¹⁶, byl přebytek ve výši 125,75 milionů EUR vložen do předběžného návrhu rozpočtu na rok 2008.

7. HODNOCENÍ RIZIK: HOSPODÁŘSKÁ A FINANČNÍ SITUACE TŘETÍCH ZEMÍ, KTERÉ ČERPÁJÍ PROSTŘEDKY Z NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH ÚVĚROVÝCH OPERACÍ EU

7.1. Úvod

Předcházející oddíly zprávy uvádějí údaje o kvantitativních aspektech rizika, které nese rozpočet. Měla by však být hodnocena i kvalita rizik, která závisí na druhu operace a situaci dlužníků (viz oddíl 4.3 výše). Tabulky hodnocení rizik podle zemí jsou samostatně uvedeny

¹⁴ Více podrobností viz oddíl 1.4.3. přílohy.

¹⁵ Výroční zpráva Komise o Záručním fondu a jeho správě za rok 2006: KOM(2007)362 a SEK(2007)869.

¹⁶ Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 89/2007 ze dne 30. ledna 2007, Úř. věst. L 22, 31. 1. 2007, s. 1.

v pracovním dokumentu útvarů Komise. Shrnutí této analýzy za deset zemí s nejvyšším ročním rizikem pro rozpočet ve druhé polovině roku 2007 je uvedeno níže. Oddíl 2 přílohy uvádí analýzu dalších pěti zemí.

7.2. Turecko

V případě **Turecka** dosáhl v první polovině roku 2007 roční růst HDP 5,3 %, což znamenalo pokles z 6,1 % v roce 2006. Deficit běžného účtu se mírně snížil ze 7,9 % HDP v roce 2006 na 7,8 % HDP. Hrubý příliv přímých zahraničních investic dosáhl v roce 2007 5 % HDP, přičemž přibližně dvě třetiny se zaměřily na finanční sektor. V předcházejícím roce se vnější dluh země zvýšil o přibližně 5 procentních bodů a v polovině roku 2007 dosáhl zhruba 45 % HDP. Současně klesl veřejný dluh, a to ze 68 % HDP v polovině roku 2006 na 61 % HDP.

7.3. Brazílie

Brazilské hospodářství nadále posiluje. Po zrychlení na 3,7 % v roce 2006 se očekává, že v roce 2007 dosáhne hospodářský růst přibližně 4¾ %. Hlavní hnací silou růstu je domácí poptávka, která i nadále těží z velmi uvolněné měnové politiky. Výrazně rychle rostou soukromé investice. I když inflace zůstává nižší než 4,5 %, což je hodnota, kterou si za svůj cíl stanovila centrální banka, inflační tlaky v poslední době poněkud vzrostly v důsledku náhlého vzestupu cen potravin a určitého oslabení měny v souvislosti s nedávnými otřesy na finančních trzích. Přestože silná domácí poptávka vedla k nárůstu dovozu a předešlé zhodnocení měny utlumilo růst vývozu, umožnilo zlepšení směnných relací (díky rostoucím cenám komodit) a značný nárůst objemů dovozu komodit udržet přebytek běžného účtu. Běžný účet tak zůstává v přebytku i nadále. Vnější zranitelnost Brazílie se snížila s výrazným poklesem míry její vnější zadluženosti. Zejména poměr vnějšího zadlužení k HDP klesl ze 40,8 % v roce 2002 na současných přibližně 16 %. Snahy o snížení veřejného vnějšího dluhu se vyplácejí: ratingové agentury zlepšily své hodnocení brazilského veřejného dluhu a úroková rozpětí jsou na historicky nízkých hodnotách. Navzdory pokroku z poslední doby zůstává veřejný dluh na vysoké úrovni, tj. zhruba 45 % HDP, a běžné veřejné výdaje rychle rostou.

7.4. Egypt

Hospodářský růst v **Egyptě** se díky přímým zahraničním investicím a vývozu zboží a služeb (zejména v oblasti cestovního ruchu) zvýšil ze 4,5 % ve fiskálním roce 2005 na 7,1 % ve fiskálním roce 2007. Poté, co ve fiskálním roce 2006 inflace klesla na jednomístnou hodnotu, v roce 2007 opět vzrostla na úroveň dvoumístných čísel. Příznivým vývojem bylo snížení nezaměstnanosti v posledním roce. Nezaměstnanost vyjádřená v poměru k pracovní síle však stále zůstává poměrně vysoká. I přes výrazný hospodářský růst a prodej (polo-)státních podniků se deficit veřejných financí nesnížil (9,2 % ve fiskálním roce 2007 v porovnání se 7,7 % ve fiskálním roce 2006). V důsledku toho je hrubý vládní dluh i nadále vyšší než 100 % HDP. Pokračují reformy ve finančním sektoru. Zdravá fiskální politika v kombinaci s přiměřenou měnovou politikou bude mít kladný vliv na tvorbu pracovních míst.

7.5. Jihoafrická republika

Reálný HDP **Jihoafrické republiky** vzrostl v prvních dvou čtvrtletích roku 2007 o 4,75 % a 4,5 %, což naznačuje, že podmínky pro podnikání, a zejména podmínky pro stavebnictví, zemědělství, finanční služby a dopravu, zůstávají příznivé. Rostoucí disponibilní důchod a

bohatství plynoucí z rostoucích cen majetku způsobily také prudký nárůst soukromé spotřeby. V roce 2006 zvýšila centrální banka sazbu refinancování (REPO) ze 7,0 % na 9,0 %, aby udržela inflaci v rozmezí 3 % až 6 %. Deficit běžného účtu se v prvních dvou čtvrtletích roku 2007 zvýšil na 7 % a 6,5 %, což z velké části způsobila výrazná domácí poptávka, která vedla k tomu, že objem dovozu rostl více než objem vývozu. Tento deficit byl více než vykompenzován velkým přílivem portfoliových investic, zejména do kapitálu. V polovině roku 2007 vzrostly devizové rezervy na částku vyšší než 28 miliard USD, což představuje 3,4 měsíce dovozu zboží a služeb.

Rozpočtová rovnováha ústřední vlády se změnila na přebytek ve výši 0,6 %, díky čemuž vláda snížila dluh na zhruba 31 % HDP. Z hlediska zahraničního obchodu mohlo být hospodářství negativně ovlivněno menším zájmem o aktiva rozvíjejících se trhů, celosvětovým zpomalením nebo prudkým zhoršením směnných relací. Negativní dopad těchto otřesů na hospodářství Jihoafrické republiky by však měly omezit dobré základní hospodářské veličiny země. Vysoká nezaměstnanost, značná nerovnost, vysoký výskyt HIV/AIDS a vysoká kriminalita by mohly vyvolat vnitřní tlaky.

7.6. Maroko

Ambiciózní hospodářská reforma v **Maroku** začíná přinášet výsledky. Základní hospodářské ukazatele posilují a makroekonomické podmínky zůstávají dobré. Tempo růstu reálného HDP dosáhlo na konci roku 2006 8,1 % a jeho hlavní hnací silou byla především rekordní úroda. Z důvodu nepříznivých povětrnostních podmínek v roce 2007 však růst HDP zpomalí na 2,5 %. Povzbudivé výsledky se objevily u řady důležitých rozpočtových a daňových reforem. Fiskální deficit (bez příjmů z privatizace) za rok 2007 by měl být podle předpokladů ve výši 2,5 % HDP (nárůst z 2,1 % v roce 2006). Hlavními důvody pro růst deficitu veřejných financí v roce 2007 jsou nepřetržité tlaky na růst výdajů související s vysokými dotacemi cen ropy a potravin (2,5 % HDP). Očekává se, že poměr veřejného dluhu k HDP dosáhne koncem roku 2007 58,0 % HDP. Hrubé oficiální rezervy by měly v roce 2007 podle očekávání nadále růst a překročit 23 miliard USD (déle než 8 měsíců dovozu), a to z téměř 20 miliard USD v roce 2006. V letech 1980 až 1993 Maroko uzavřelo s MMF sérii devíti dohod, od té doby však nemělo program podporovaný MMF a v roce 1997 splatilo své úvěry od MMF.

7.7. Tunisko

Hospodářský růst v Tunisku zrychlil díky zemědělství, netextilní výrobě a sektoru služeb ze 4,0 % v roce 2005 na 6,0 % v roce 2007. Navzdory vyššímu hospodářskému růstu zůstala nezaměstnanost na vysoké úrovni, tj. zhruba na 14 %. Je pozoruhodné, že významný podíl mezi nezaměstnanými představují lidé s vysokoškolským vzděláním. Deficit veřejných financí, bez započtení privatizace, se stabilizoval na zhruba 3 %. Opatrná fiskální politika společně s restriktivní měnovou politikou znamenala pro tuniské hospodářství přínos, protože inflace zůstala v roce 2007 nízká, její tempo dosáhlo 3 %. Vzhledem k postupnému rušení dotací nevyvolaly vyšší ceny ropy zvyšování dotací. V důsledku vyššího hospodářského růstu poklesla zadluženost ústřední vlády a očekává se, že tento trend bude pokračovat i v blízké budoucnosti. Dluh je však v současné době stále vyšší než 50 % HDP, přičemž z větší části se jedná o vnější dluh. Nicméně se zdá, že Tunisko je vcelku odolné vůči vnějším šokům či krizím důvěry z důvodu dlouhodobé struktury vnějšího dluhu. Očekává se, že díky příznivým krátkodobým hospodářským vyhlídkám dluh brzy klesne výrazně pod 50 % HDP. Příjmy z nové vlny privatizace by podle předpokladů měly být použity zejména na umoření dluhu.

7.8. Libanon

Libanon zůstává jednou nejzadluženějších zemí na světě, a navíc je nucen řešit bezprostřední potřeby rekonstrukcí po válce z července 2006. V důsledku vojenského konfliktu se již tak zranitelné veřejné finance a běžný účet dostaly pod další tlak. Na základě toho se odhaduje, že v roce 2006 se hospodářská produkce v reálném vyjádření zmenšila o 5 %, deficit veřejných financí se oproti roku 2005 téměř zdvojnásobil a dosáhl 11 % HDP a státní zadluženost zůstala prakticky na stejné úrovni, tj. 178 % HDP. V lednu 2007 vláda přijala ambiciózní a komplexní střednědobý program sociálně-ekonomických reforem. Úřady program představily na mezinárodní dárcovské konferenci na podporu Libanonu (Paříž III) v lednu 2007. Nedávno schválené financování MMF týkající se pomoci při mimořádných událostech po konfliktu (EPCA) posiluje věrohodnost programu a umožňuje podrobně sledovat jeho provádění, zejména rozpočtovou podporu. Přesto je rok 2007 velmi složitým rokem, jelikož před prezidentskými volbami v období od září do listopadu pokračuje politická nestabilita a opakovaně se objevují projevy násilí.

7.9. Ukrajina

Na **Ukrajně** je hnací silou výrazné domácí poptávky silný hospodářský růst, i když čistý vývoz je již dva roky záporný. V první polovině roku 2007 dosáhl reálný růst HDP 8,4 % (v roce 2006 celkem 7,1 %), což podpořil výrazný růst úvěrů a zvýšení reálných příjmů. Běžný účet se na základě silné dovozní poptávky a vyšších dovozních cen energie dostal do deficitu ve výši zhruba 1,5 % HDP oproti přebytku ve výši 3 % v předchozím roce. Pro rok 2007 se předpokládá, že deficit běžného účtu vzroste asi na 3,5 % HDP na základě růstu dovozu, který vyšší než vývoz. K vývozu přispívají zejména vysoké světové ceny oceli (hlavní vývozní odvětví Ukrajiny, na které připadá 40 % celkového vývozu). Veřejný vnější dluh Ukrajiny se snížil zhruba na 12 % HDP (15 % v roce 2005), zatímco lepší přístup soukromého sektoru k zahraničním kapitálovým trhům přiblížil celkový vnější dluh asi k 50 % HDP. Hlavní rizika stále souvisejí s nejistou politickou situací, která vyvrcholila předčasnými parlamentními volbami v září 2007. Agentura Standard & Poor's však potvrdila rating Ukrajiny pro dlouhodobé úvěry na úrovni BB-, k čemuž zejména přispěla nízká zadluženost.

7.10.1 Srbsko

V **Srbsku** dosáhl v první polovině roku 2007 roční růst HDP zhruba 8 % (v reálných číslech). Deficit běžného účtu vzrostl v první polovině roku na přibližně 16 % HDP. Čistý příliv přímých zahraničních investic klesl v témže období asi na 4 % HDP a vnější dluh země ke konci července 2007 představoval přibližně 60 % HDP. Po odepsání dluhů a předčasných splátkách mezinárodním finančním institucím klesl veřejný dluh, a to asi na 35 % HDP.

7.10.2 Černá Hora

V **Černé Hoře** zrychlil roční růst HDP ve druhém čtvrtletí roku 2007 na 6,9 %. Deficit běžného účtu se v témže období v důsledku rostoucího obchodního deficitu dále prohluboval a dosáhl 31 % HDP. Čistý příliv přímých zahraničních investic se ve druhé polovině roku 2007 dostal na hodnotu 28,2 % HDP. Veřejný dluh nadále klesal až na 35,6 % HDP, zatímco veřejný vnější dluh země představoval na konci června 2007 23,7 % HDP.

7.11. Jordánsko

Hospodářství **Jordánska** v roce 2007 nadále silně roste; růst reálného HDP je odhadován na 6 %. Po úspěšném dokončení řady programů podporovaných MMF si Jordánsko s fondem zachovalo úzké vztahy v rámci dohledu po dokončení programů. Politiky jsou v souladu s uváděnými cíli státní správy podporovat růst a přitom konsolidovat rozpočtovou situaci s cílem snížit poměr veřejného dluhu k HDP. Fiskální úpravy v letech 2005 a 2006 v rámci strategie zaměřené na vyloučení dotací paliv a udržení omezených výdajů snížily deficit rozpočtu (včetně grantů) na 2,7 % HDP v roce 2006 z 5 % v roce 2005. Díky prozíravé fiskální politice klesá i dluhová zátěž Jordánska. V říjnu 2007 podepsala vláda dohodu s Pařížským klubem o odkoupení 3,3 miliard USD z jejích dluhů. Deficit běžného účtu v roce 2007 má podle očekávání mírně klesnout z 13,6 % v roce 2006 na 13,4 % HDP (v porovnání se 17,8 % v roce 2005). I nadále je financován výjimečně vysokým příchozími toky kapitálu, které ho převyšují, včetně přímých zahraničních investic, úhrad a portfoliových investic primárně z okolních zemí.